

KADERBRIEF BEGROTING 2027

INHOUDSOPGAVE

Inhoudsopgave.....	4
Inleiding.....	5
A. Actueel financieel perspectief.....	6
B. Bijzondere risico's en kansen.....	9
C. Financieel technische uitgangspunten.....	10

INLEIDING

Voor u ligt de (beleidsarme) Kaderbrief voorafgaand aan de Begroting 2027.

De geprognosticeerde cijfers in deze Kaderbrief laten inmiddels een forse opgave zien om de begroting vanaf 2027 weer structureel sluitend te krijgen. De primaire oorzaak van deze opgave ligt in de vele negatieve mutaties zoals deze vanuit de 1^e Tussenrapportage 2026, met name in Programma 7 Sociaal domein, hun weerslag hebben gekregen.

Een nieuwe bestuursperiode betekent daarnaast ook de (financiële) vertaling van nieuwe ambities met gevolgen voor de toekomstige (meerjaren)begroting. Dit zal hoogst waarschijnlijk invloed hebben op de uiteindelijke financiële opgave en maakt dat de omvang daarvan nog niet volledig in beeld is te brengen. Om te komen tot een sluitende begroting zullen naast financieel technische maatregelen als realistischer ramen ook bezuinigingen en/of ombuigingen nodig zijn. Gelet op het moment in de bestuurscyclus is het voor de hand liggend dat een nieuw college hiervoor met voorstellen komt. Uiteraard dient dit zorgvuldig te gebeuren en dat kost tijd. Daarom zal bij de Begroting 2027 een dekkingsplan worden aangeboden waarbij de nadruk ligt op (her)prioritering, (nog) realistischer ramen en het in beeld brengen van mogelijke bezuinigingen en/of ombuigingen.

De uiteindelijke door het nieuwe college voorgestelde keuzes hierin en de financiële gevolgen voor de nieuwe bestuursperiode zullen, indien haalbaar, via een 1^e begrotingswijziging op de Begroting 2027 in het laatste kwartaal van dit jaar aan de raad worden aangeboden.

Inhoud Kaderbrief

Deze Kaderbrief geeft inzicht in de bestaande financiële kaders voor de begroting en meerjarenraming. In onderdeel A is het actuele financiële perspectief in beeld gebracht inclusief indicatie van het Gemeentefonds (Voorjaarsnota Rijk).

In onderdeel B gaan we kort in op de belangrijkste en meest bijzondere risico's en kansen.

In onderdeel C staan de financieel technische uitgangspunten voor het opstellen van de Begroting 2027.

A. ACTUEEL FINANCIËEL PERSPECTIEF

Financieel meerjarenperspectief 2027-2030	2027	2028	2029	2030
Saldi begroting van wijziging voor 1e Tussenrapportage 2026	2.440.800	461.500	1.760.900	992.400
Uitkomst meerjarige gevolgen 1e Tussenrapportage 2026	-7.100.000	-7.066.700	-7.670.300	-8.394.000
Saldi begroting na 1e Tussenrapportage 2026	-4.659.200	-6.605.200	-5.909.400	-7.401.600
Raadsbesluiten - nog te verwerken exploitatiekosten	-532.800	-455.100	-766.600	-760.600
Areaaltoename buitenruimte na overdracht GR Nieuw Reijerwaard	0	0	0	-850.000
Opvoeren stelpost Jeugd - verwachte compensatie Rijk	2.000.000	2.000.000	2.000.000	2.000.000
Gemeentefonds-gerelateerde posten (bn = budgettair neutraal)	bn	bn	bn	bn
Prognose saldi 2027-2030	-3.192.000	-5.060.300	-4.676.000	-7.012.200

Toelichting op de tabel

Raadsbesluiten - nog te verwerken exploitatielasten

Onderstaande investeringskredieten zijn beschikbaar gesteld door de gemeenteraad en inmiddels verwerkt in 1^e Tussenrapportage 2026. De exploitatielasten, waaronder de kapitaallasten, moeten echter nog in de (meerjaren)begroting opgenomen worden.

Te verwerken lasten raadsbesluiten	2027	2028	2029	2030
1a. Museumschool - sloop in 2027 en exploitatie-/kapitaallasten	-169.400	-16.800	-332.500	-330.700
1b. Museumschool - huur-/exploitatieontvangsten en mogelijke rijkssubsidie	0	pm	pm	pm
2. Nieuwbouw NV BAR Afval -kapitaallasten-dekking afvalstoffenheffing	bn	bn	bn	bn
3a. Havenstraat 53 - herontwikkeling - aankoop/ kapitaallasten	-27.600	-303.800	-300.900	-297.900
3b. Havenstraat 53 - onderhoud en exploitatie o.b.v. beheerplan	pm	pm	pm	pm
3c. Havenstraat 53 - huurontvangst, andere (huur)besparing en/of subsidie	pm	200.000	200.000	200.000
4. Oeverconstructie Drierivierenlaan - kapitaallasten	-26.700	-26.400	-26.100	-25.900
5a. Veldtransitie (kunstgrasveld) SV Bolnes - kapitaallasten/ onderhoud	-99.100	-98.100	-97.100	-96.100
5b. Veldtransitie (kunstgrasveld) SV Bolnes - huur/ subsidie	pm	pm	pm	pm
6. Kunstgrasvelden Reijerpark hockey-voetbal -vv Rijsoord kapitaallasten	-210.000	-210.000	-210.000	-210.000
Totaal te verwerken raadsbesluiten	-532.800	-455.100	-766.600	-760.600

Areaaltoename buitenruimte na overdracht GR Nieuw Reijerwaard

Uitgangspunt is dat de grondexploitatie per eind 2029 wordt afgesloten en de buitenruimte dan per 2030 aan de gemeente wordt overgedragen. Vanaf 2030 zullen wij dan beheer en onderhoud zelf uitvoeren. Naar schatting gaat dat om een jaarlijks bedrag van € 850.000 vanaf 2030.

Opvoeren stelpost Jeugd – verwachte compensatie Rijk

Het kabinet laat gemeenten nog in het ongewisse over de compensatie van hun (gestegen) kosten voor jeugdhulp. In de Voorjaarsnota staan nog geen extra middelen voor Jeugd. Het kabinet erkent wel dat het komende arbitrage-rapport Van Ark2 wederom een zwaarwegend advies zal zijn. Wij gaan er voorlopig van uit dat het Rijk de middelen meer in balans brengt met onze uitgaven die wij voor deze medebewindstaak inmiddels via de 1^e Tussenrapportage 2026 structureel en volgens trendontwikkeling hebben opgenomen. Om die reden vinden wij het gerechtvaardigd om € 2 miljoen per jaar als een stelpost op te voeren. De VNG staat achter het opvoeren van een stelpost. Het rapport Van Ark2 verschijnt in 2027 en daarna geeft het Rijk pas definitieve duidelijkheid. Tot die tijd lopen we het risico dat we deze extra middelen niet of slechts ten dele gaan ontvangen.

Gemeentefonds-gerelateerde posten

Uit de Voorjaarsnota van het Rijk (Startnota) komen helaas geen extra financiële middelen richting gemeenten. Evenmin is er zicht op het eventueel terugdraaien van de (resterende) korting van € 2,3 miljard. Wij gaan er in deze prognose van uit dat het totaal van de Gemeentefonds-gerelateerde posten per saldo budgettair neutraal uitwerkt. Een en ander ziet er gespecificeerd als volgt uit:

Gemeentefonds-gerelateerde posten	2027	2028	2029	2030
1. Prijs- en volume-accres	2.693.500	2.986.500	2.949.500	2.944.500
2. Indexering budgetten gemeente en indexering investeringen	-1.100.000	-1.100.000	-1.100.000	-1.100.000
3. Regionale indexering gemeenschappelijke regelingen	-314.500	-314.500	-314.500	-314.500
4. Verhoging bijdrage De Bedrijfsvoeringspartner - concept begroting 2027	-499.000	-495.000	-463.000	-463.000
5. Cao-ontwikkeling personeel Ridderkerk	-990.000	-1.292.000	-1.292.000	-1.292.000
6. Bijstelling 'stelpost BTW-compensatiefonds' (BCF)	-190.000	-190.000	-190.000	-190.000
7. Hogere 'stelpost onderuitputting kapitaallasten'	100.000	100.000	100.000	100.000
8. Trendmatige verhoging OZB	300.000	305.000	310.000	315.000
9. Schrappen huishoudelijke hulp als maatwerkvoorziening	0	0	bn	bn

Gemeentefonds-gerelateerde posten	2027	2028	2029	2030
Totaal Gemeentefonds-gerelateerde posten	bn	bn	bn	bn

Toelichting Gemeentefonds-gerelateerde posten

1. Prijs- en volume-accres

In de Voorjaarsnota wordt het accres geactualiseerd voor de macro-economische cijfers van het Centraal Economisch Plan (CEP) 2026. Het volume-accres wordt gebaseerd op een 8-jaars historisch gemiddelde van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp). Met deze actualisering verwachten wij afgerond ruim € 3 miljoen per jaar te ontvangen.

2. Indexering budgetten gemeente en indexering investeringen

We houden in de komende Begroting rekening met een indexering van 1,9% t.o.v. 2026 om daarmee inflatie-gevoelige budgetten, waaronder de subsidiebudgetten en investeringen, mee te laten groeien met de stijging van de inflatie. Het percentage komt uit de meest recente prognose van het Centraal Planbureau (CEP HICP). Indicatief gaat het om € 1.100.000 structureel.

3. Regionale indexering gemeenschappelijke regelingen

De in regionaal verband afgesproken indexering voor de 4 grootste GR-en bedraagt 3,41%. Ook voor de overige GR-en houden wij voorlopig dit maximale percentage aan. Op de afzonderlijke GR-Begrotingen 2027 kan de gemeenteraad uiteraard nog een zienswijze kenbaar maken.

De GRJR werkt met volumestijgingen op basis van de trend die in de 1^e Tussenrapportage 2026 op aangegeven van de Provincie Zuid-Holland inmiddels verwerkt is.

Op dit moment houden wij rekening met de volgende ontwikkelingen binnen de gemeenschappelijke regelingen:

Omschrijving	2027	2028	2029	2030
a. GGD	-14.800	-14.800	-14.800	-14.800
b. GRJR)*	-6.200	-6.200	-6.200	-6.200
c. VRR	-134.300	-134.300	-134.300	-134.300
d. DCMR	-45.300	-45.300	-45.300	-45.300
e. CJG	-67.500	-67.500	-67.500	-67.500
f. SVHW	-26.600	-26.600	-26.600	-26.600
g. NRIJ	-14.300	-14.300	-14.300	-14.300
h. MRDH)**	-5.500	-5.500	-5.500	-5.500
Totaal	-314.500	-314.500	-314.500	-314.500

)* GRJR uitsluitend indexering GR Bedrijfsorganisatie

)** MRDH aansluiting op 'Kaderbrief Begroting 2027 gemeenschappelijke regelingen in de regio Haaglanden': 3,8%

4. Verhoging bijdrage De BedrijfsvoeringsPartner (DBP) conform (concept) Begroting 2027

Verhoging bijdrage DBP	2027	2028	2029	2030
a. Indexering	-87.000	-87.000	-87.000	-87.000
b. Cao	-282.000	-376.000	-376.000	-376.000
c. Tijdelijke uitbreiding personeel	-130.000	-32.000		
Totaal mutatie DBP	-499.000	-495.000	-463.000	-463.000

5. Cao-ontwikkeling personeel Ridderkerk

Er is een schatting gemaakt van de verwachte cao-ontwikkeling voor het personeel van Ridderkerk.

Verwachte cao-ontwikkeling Ridderkerk	2027	2028	2029	2030
Inschatting effect vanaf 1 april 2027 4,2%	-990.000	-1.292.000	-1.292.000	-1.292.000

6. Bijstelling 'stelpost BTW-compensatiefonds' (BCF).

Uit de Voorjaarsnota blijkt ook dat gemeenten de afgelopen periode meer hebben gedeclareerd uit het BCF. De definitieve afrekening BCF over 2025 bedraagt landelijk € 213 miljoen negatief en wordt in 2026 incidenteel onttrokken aan het Gemeentefonds. Op basis van de actuele ruimte onder het plafond mag een gemeente een structurele stelpost opnemen. Omdat deze nu lager is dan vorig jaar zullen wij de door ons opgenomen stelpost van € 750.000 structureel met € 190.000 (nadeel) verlagen.

7. Hogere 'stelpost onderuitputting kapitaallasten'

Omdat we in de praktijk zien dat investeringen nog later tot uitvoering komen dan gepland, kunnen we de bestaande 'stelpost onderuitputting kapitaallasten' vanaf 2027 structureel met € 100.000 (voordeel) verhogen.

8. Trendmatige verhoging OZB

Uitgaande van de trendmatige indexering van 1,9% hebben wij nu een inschatting opgenomen waarmee de OZB-opbrengst zal gaan stijgen. De opbrengst van structureel € 300.000 loopt licht op wegens toename van het aantal woningen en bedrijven.

9. Schrappen huishoudelijke hulp als maatwerkvoorziening

Omdat volgens de Voorjaarsnota van het Rijk de huishoudelijke hulp als maatwerkvoorziening per 1 januari 2029 wordt geschrapt binnen de Wmo, moeten mensen die dat kunnen zelf voor die hulp gaan betalen. Vanaf dat moment onttrekt het Rijk ook € 1 miljard aan het Gemeentefonds. Dit laatste bedrag is voor het Rijk taakstellend. Als gemeente gaan we er voorlopig vanuit dat deze rijksbezuiniging voor ons vanaf 2029 budgettair neutraal zal gaan verlopen.

B. BIJZONDERE RISICO'S EN KANSEN

Wettelijke wijzigingen

Risico wegens niet actuele beheerplannen

Om vast te stellen of sprake is van reële ramingen, vormen actuele beheerplannen voor de Provincie als toezichthouder een essentieel onderdeel van de begroting en de jaarstukken. Onze meerjarenonder-houdsplannen (MJOP) voor Gebouwen en Sportaccommodaties dateren uit 2021 en zijn om die reden dringend aan actualisering toe. Hierdoor is het risico op onverwachte tegenvallers groter. Het MJOP voor Gebouwen en Sportaccommodaties wordt momenteel herzien.

Economische risico's wegens geopolitieke spanningen

De huidige economische risico's zijn groot. Door de oorlog in het Midden-Oosten is er sprake van een energiecrisis. Bovendien stijgt de inflatie. Verder is er ondertussen ook nog sprake van een handelsoorlog met allerlei tarieven die worden opgelegd. Door geopolitieke spanningen is de toekomst onvoorspelbaarder geworden. Dit kan tot gevolg hebben dat onze kosten oplopen en dat onze inkomsten juist dalen doordat het Gemeentefonds nu meer is geënt op economische ontwikkeling.

RegioDeal

Eind vorig jaar is de RegioDeal "Samen Sterker" tot stand gekomen namens de gemeenten Barendrecht, Rotterdam en Ridderkerk. De komende vier jaar wordt gewerkt aan de (maatschappelijke) projecten 'Wijken en voedsel', 'Ondermijning', 'Mobiliteit', 'Campus' en 'Werk'. Hiervoor ontvangen gemeenten gezamenlijk een bedrag van € 8,4 miljoen aan subsidie van het ministerie van BZK in de vorm van een Specifieke Uitkering (SPUK). Een van de verantwoordings-eisen is dat we eenzelfde bedrag aan eigen kosten maken (zgn. cofinanciering). In de Begroting 2027 zullen wij de (deel)projecten verder gaan uitwerken en toelichten. De RegioDeal geeft dus de kans om de hierboven genoemde maatschappelijke thema's een belangrijke impuls te geven. Het financiële uitgangspunt is dat dit voor ons budgettair neutraal verloopt omdat op deze thema's al inzet was voorzien waarmee wij invulling geven aan de vereiste cofinanciering.

C. FINANCIËEL TECHNISCHE UITGANGSPUNTEN

Doorwerking structurele effecten uit P&C-documenten

De structurele effecten uit de Jaarrekening 2025 en 1^e Tussenrapportage 2026 zijn onderdeel van de primitieve Begroting 2027.

Indexering met consumentenprijsindex op prijs- en loonstijging-gevoelige exploitatie-uitgaven

Om de (inflatiegevoelige) budgetten gedeeltelijk mee te laten groeien met de stijging van de inflatie wordt op basis van de prognose van het Centraal Plan Bureau (CPB) in het jaarlijks Centraal Economisch Plan van maart 2026 het inflatiepercentage van de Geharmoniseerde Consumentenprijsindex (HICP) gebruikt. Dit percentage bedraagt voor het begrotingsjaar 2027 1,9%.

Investerings 2027-2030 en indexering

Voor de Begroting 2027 wordt volgens de nota Activabeleid een investeringslijst 2027-2030 opgesteld. Jaarlijks worden alle investeringen voor alle jaarschijven geïndexeerd met de Geharmoniseerde Consumentenprijsindex (HICP) van het CPB voor 2027 1,9%. Een realistische planning van deze investeringen zou moeten leiden tot een meer evenwichtige spreiding over de planperiode uitgaande van een realistische ambtelijke capaciteitsinzet. De kapitaallasten zijn gerekend vanaf 1 januari van het jaar ná oplevering van de investering.

Regionale indexering (vier grote gemeenschappelijke regelingen)

In november 2025 heeft het college ingestemd met de door de kring van gemeentesecretarissen (KGS) voorgestelde financiële kaders voor de op te stellen begrotingen voor gemeenschappelijke regelingen VRR, GGD, DCMR en GRJR binnen de regio Rotterdam-Rijnmond. Dit betekent een (totale) inflatiecorrectie van 3,41%.

Voor de MRDH geldt een afwijkend percentage. Regio Haaglanden coördineert de indexering van de inwonersbijdrage aan het programma Economisch Vestigingsklimaat. Deze indexering komt voor 2027 uit op 3,8%.

Indexering van (belasting)tarieven en heffingen

Belastingen en heffingen worden conform het tarievenbeleid met de inflatie gecorrigeerd ofwel met 1,9%. Daarnaast wordt bij de opbrengsten rekening gehouden met de woningbouwplanning (areaaluitbreiding) en verminderingen op aanslagen in verband met bezwaren.

Algemene uitkering uit het Gemeentefonds

De algemene uitkering in de Begroting 2027 wordt berekend op basis van de meicirculaire 2026, gebaseerd op de Voorjaarsnota van het Rijk met mogelijk nieuw kabinetsbeleid.

Marktrente financieringstekort

De marktrente voor het te berekenen financieringstekort wordt gebaseerd op de rente (ontwikkelingen) in april 2026 op basis van een 20-jarige lening met jaarlijkse aflossing: 3,8% meerjarig voor nieuw af te sluiten leningen. Kort geld wordt gebaseerd op 2,5%.

Rente grondexploitaties

In de MeerjarenPrognose Grondexploitaties (MPG) 2026 zijn de laatste voorschriften uit het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) toegepast. Op basis van de berekening in de Jaarrekening 2025 wordt in het (meest actuele) MPG 2026 1,1% (omslag)rente toegerekend (vorig jaar 1,50%). Vanaf 2025 is het vanuit de BBV verplicht de omslagrente te hanteren en geen eigen percentage voor grondexploitaties. De discontovoet blijft gehandhaafd op 2%.

Rente investeringen (omslagrente)

Het BBV schrijft voor dat rente via de taakvelden wordt toegerekend aan de programma's. Door gebruik te maken van een renteomslag wordt de manier van verantwoorden van de rente geharmoniseerd. Voor 2027 hanteren we een omslagpercentage van 1,2% (2026: 1,1% definitief volgens de paragraaf Financiering). De gehanteerde omslagrente mag niet meer dan 0,5% afwijken van de berekende omslagrente. Bij het opstellen van de begroting wordt nogmaals bekeken of we binnen deze marge blijven.

Dividend

De dividendopbrengsten worden gebaseerd op het niveau van de werkelijke ontvangsten en indien mogelijk op een meerjarenprognose van de betreffende verbonden partij.

Financieel toezichtkader van de Provincie

De uitgangspunten van de Provincie om voor repressief toezicht in aanmerking te komen zijn:

1. De Begroting 2027-2030 moet structureel en reëel in evenwicht zijn of als de Begroting niet structureel en reëel in evenwicht is, moet aannemelijk zijn dat dit evenwicht uiterlijk in 2030, het laatste jaar van de meerjarenraming, tot stand wordt gebracht.
2. De vastgestelde Jaarrekening 2025 moet vóór 15 juli 2026 en de Begroting 2027 vóór 15 november 2026 aan Gedeputeerde Staten toegezonden zijn.

3. Beoordeeld wordt of de Jaarrekening 2025 structureel en reëel in evenwicht is. Als dit niet het geval is, dan beoordeelt de Provincie dit in relatie tot de uitkomsten van de nieuwe Begroting. Met 'structureel en reëel evenwicht' wordt bedoeld dat de begrote structurele lasten zijn gedekt door begrote structurele baten. Het gaat daarbij om volledige en realistische/ haalbare ramingen.
4. Mochten bezuinigingen, ombuigingen en/of taakstellingen/stelposten nodig zijn, dan ziet zij graag een reëel bezuinigingsplan bij de Begroting tegemoet met daarin onderbouwde maatregelen, die in de tijd ook gerealiseerd kunnen worden. Dit geldt ook voor GR-en, waarbij alleen concrete bezuinigingen in de gemeentelijke Begroting mogen worden opgenomen na een besluit van het Algemeen Bestuur van de GR.
5. Ingeval van tekorten heeft de gemeente sinds 2024 de mogelijkheid om maximaal 10% van het surplus van de Algemene reserve te benutten om de Begroting structureel sluitend te maken binnen de gestelde eisen van voldoende weerstandscapaciteit en een solvabiliteit van minimaal 20%. Een deel van de Algemene reserve wordt dan als een structurele reservemutatie beschouwd, als uitzondering op de regel dat inzet van reserves incidenteel van aard is.